

Motionens nummer 28

Motion till SULF:s kongress 2021

Stipendier får inte användas istället för lön

Enligt svensk skattelagstiftning får skattefria stipendier inte ställa krav på motprestation från stipendiaten—skattefria stipendier får inte ges som ersättning för arbete som har utförts eller ska utföras åt utbetalaren (SFS 1999:1299, 8 kap 5§) ¹. När lärosäten betalar ut stipendium förväntar de sig ändå att få något tillbaka, och olika strategier används för att försöka kontrollera att stipendiemottagaren gör vad som förväntas.

När svenska lärosäten informerar om stipendier beskrivs det ofta att stipendier kan användas som ett bidrag till mottagarens utbildning, oavsett om stipendiet betalas ut till en grundutbildningsstudent, en doktorand eller en disputerad person. Ofta försöker lärosätena då reglera vad stipendiemottagaren förväntas göra i en studieplan. En disputerad person har avlagt den högsta akademiska examen och vi anser därför att dessa inte kan anses vara under utbildning när de bedriver forskning vid ett lärosäte. Detta beskrivs också i Skatteverkets rättsliga vägledning om stipendier för utbildning: "En person som efter sin disputation bedriver forskning vid universitet, s.k. postdok, kan inte jämföras med doktorander och liknande. Skattefriheten för stipendier till sådana personer får bedömas enligt reglerna för stipendier till andra ändamål." ²

Universitetsläraren har försökt kartlägga antalet postdokstipendier vid svenska lärosäten ³. Enligt de siffror som lärosätena själva rapporterar till *Universitetsläraren* så utgör stipendiaterna 20% av det totala antalet postdoktorer. Det konstateras dock att mörkertalet är stort då många lärosäten inte kan eller vill lämna ut sin statistik. Både SUHF och UKÄ har uttryckt att de vill titta vidare på frågan ⁴.

Vi anser att SULF, med den lagstiftning som finns idag, kan och bör göra mer för att främja att forskare inom akademien har en anställning med lön istället för stipendium. Vi har en skattelagstiftning som inte tillåter skattefria stipendier som ersättning för arbete. SULF måste upplysa lärosätena och sina medlemmar om den. För att kunna arbeta

¹ SFS 1999:1299, 8 kap 5§: "Stipendier som är avsedda för mottagarens utbildning är skattefria. Stipendier som är avsedda för andra ändamål är skattefria, om de

- inte är ersättning för arbete som har utförts eller ska utföras för utbetalarens räkning, och
- inte betalas ut periodiskt"

² <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2021.13/326283.html#h-Stipendier-far-inte-vara-ersattning-for-arbete>

³ <https://universitetslararen.se/2020/05/29/var-femte-postdok-finns-inte-i-statistiken/>

⁴ <https://universitetslararen.se/2020/09/21/kartlaggning-av-osynliga-postdoktorer-ar-pa-gang/>

effektivare med frågan om att alla forskare vid svenska lärosäten ska ha en anställning så måste vi också ha bättre kännedom om hur många som verkar vid svenska lärosäten utan att få lön, och vilka avtal som används för att reglera deras vistelse vid lärosätena.

SULF/Uppsala hemställer därför att kongressen beslutar:

- att SULF ska informera medlemmar och presumtiva medlemmar om att skattefria stipendier inte får ges som ersättning för arbete, och erbjuda råd och stöd till medlemmar som utnyttjas.
- att SULF ska verka för att antalet postdokstipendiater vid svenska lärosäten kartläggs.
- att SULF ska samarbeta med lokala förtroendevalda för att få tillgång till och göra en översyn av kontrakt som reglerar rättigheter och skyldigheter mellan lärosäte och postdokstipendiat.
- att SULF ska kritiskt uppmärksamma lärosäten som använder sig av kontrakt med postdokstipendiater som inte är förenliga med svensk skattelagstiftning och skatteverkets rättsliga vägledning, t.ex. studieplaner för postdok-studier.
- att SULF ska identifiera och om möjligt rättsligt pröva fall som kan bli prejudicerande för att stoppa användandet av skattefria stipendier istället för lön som ersättning för arbete.

För SULF/Uppsala
Cajsa Bartusch, Ordförande